

**QISHLOQ JOYLARDA TADBIRKORLIK KO'NIKMALARINI
SHAKLLANTIRISHDA TRENING VA SEMINARLARNING O'RNI**

Marupov Kabil Komilovich

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

"Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi" Samarkand viloyat xududiy filiali raxbari

marupovkabil01@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqolada qishloq hududlarida tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishda trening va seminarlarning o'rni, ularning samaradorlik omillari hamda O'zbekistonning so'nggi yillardagi qishloq tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash siyosati tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, amaliy treninglar yoshlar va ayollar bandligini oshirish, mikrobizneslarni shakllantirish, startup tashabbuslarini kuchaytirishda muhim rol o'ynaydi. Qishloqlarda bilim va ko'nikma yetishmovchiligi tadbirkorlik rivojlanishining asosiy to'siqlaridan biri sifatida baholangan bo'lib, trening va seminarlar ushbu bo'shliqni samarali to'ldiruvchi ta'lim shakli hisoblanadi.*

Kalit so'zlar: *Tadbirkorlik ko'nikmalari, qishloq hududlari, trening, seminar, biznes ta'limi, yoshlar bandligi, ayollar tadbirkorligi.*

Annotation: *This article analyzes the role of training sessions and seminars in developing entrepreneurial skills in rural areas, as well as the effectiveness factors and Uzbekistan's recent policy directions aimed at supporting rural entrepreneurship. Research findings indicate that practical training plays a significant role in increasing youth and women's employment, forming micro-businesses, and boosting startup initiatives. Lack of knowledge and skills in rural communities is identified as one of the major barriers to entrepreneurial development; meanwhile, training and seminars serve as an effective tool to bridge this gap.*

Keywords: *Entrepreneurial skills, rural areas, training, seminar, business education, youth employment, women entrepreneurship.*

So'nggi yillarda O'zbekiston qishloq hududlarida tadbirkorlikni rivojlantirishni iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgiladi. 2021–2024 yillar davomida “Yoshlar daftari”, “Ayollar daftari” va “Temir daftar” orqali minglab fuqarolarga biznes boshlash uchun subsidiya va imtiyozli kreditlar taqdim etildi. Bu jarayon tadbirkorlik ko'nikmalariga bo'lgan talabning oshishiga sabab bo'ldi. Shu bois amaliy treninglar, seminarlar va o'quv dasturlarining ahamiyati sezilarli ravishda ortdi.

Qishloqlarning iqtisodiy rivojlanishida tadbirkorlik hal qiluvchi rol o'ynaydi, biroq qishloq tadbirkorlari kapital, infratuzilma, ta'lim va kadrlar tayyorlash, bozorlar, resurslar va tadbirkorlik madaniyatidan foydalanish imkoniyati cheklanganligi kabi bir qancha muammolarga duch kelmoqda. Ushbu maqolada qishloq tadbirkorlari oldida turgan rivojlanish muammolari muhokama qilinadi va ularni hal etish bo'yicha strategiyalar taklif

etiladi, jumladan, kapitaldan foydalanish imkoniyatlarini oshirish, infratuzilmani rivojlantirish, ta'lim va kadrlar tayyorlash, yangi bozorlarni rivojlantirish va tadbirkorlik madaniyatini yuksaltirish. Appalachi mintaqaviy komissiyasi, Imkoniyat zonalari, USDA Qishloq taraqqiyoti va Kichik biznesni rivojlantirish markazlari kabi muvaffaqiyatli tashabbuslar qishloq joylarida tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash uchun namunalar berishi mumkin.

Qishloq tadbirkorlari oldida turgan rivojlanish masalalarini hal etish orqali biz qishloqlarda ish o'rnlari yaratish, aholi daromadlarini oshirish va hayot sifatini yaxshilashga yordam berishimiz mumkin.

Shuningdek, Trening va seminarlarning qishloq tadbirkorligi uchun ahamiyati shundaki, **Birinchidan**, amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda Qishloq tadbirkorlari ko'pincha biznesni boshlash, hisob-kitob yuritish, marketing, bozor tahlili kabi asosiy yo'nalishlarda tajribaga ega bo'lmaydi. Professional treninglar ushbu bo'shliqni to'ldiradi. "Qishloq aholisi uchun tashkil etilgan qisqa muddatli treninglar biznes g'oyani shakllantirish va uni amaliyotga tatbiq etishda eng samarali ta'lim shaklidir" [1].

Ikkinchidan, ayollar va yoshlar tadbirkorligini rag'batlantirishda O'zbekiston statistik ma'lumotlariga ko'ra, qishloq ayollari orasida rasmiy bandlik darajasi shaharga nisbatan past. Shuning uchun ayollar tadbirkorligi bo'yicha amaliy treninglar ularning iqtisodiy faolligini oshiradi.

Uchinchidan, innovatsion fikrlashni shakllantirishda Startaplar, elektron tijorat, agrotexnologiyalar bo'yicha treninglar yoshlarning zamonaviy biznes modellarini o'zlashtirishiga yordam beradi. Bunday bilimlar qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sektorida innovatsion faoliyatni kuchaytiradi.

O'zbekistonda qishloq tadbirkorligiga oid treninglar tizimida davlat dasturlari doirasidagi o'quv jarayonlarining ahamiyati shundaki, so'nggi yillarda quyidagi tashabbuslar katta natija bermoqda:

- "Yoshlar: 1+1" dasturi – yoshlarning biznes g'oyalarini qo'llab-quvvatlash.
 - "Ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash markazlari" – treninglar va mentorlik xizmatlari.
 - "Qishloq joylarda o'quv-amaliy markazlar" – kasb-hunar va tadbirkorlik ko'nikmalarini o'rgatish.
- "O'quv-amaliy markazlar qishloq yoshlari uchun o'z biznesini boshlashda zarur bilim va ko'nikmalarni beruvchi asosiy maydonchaga aylandi" [2].

Shuningdek, NNT va xususiy sektor tashabbuslari ham bir qator jamoat tashkilotlari ayollar va yoshlar uchun "Biznes boshlash", "Oilaviy tadbirkorlik", "Agrobiznes asoslari" bo'yicha treninglar o'tkazmoqda. Xususiy o'quv markazlar esa biznes-reja tuzish, marketing strategiyasi, soliq tizimi bo'yicha maxsus modullarni taklif qilmoqda.

Treninglarning samaradorligini oshiruvchi omillarga quyidagilarni kiritamiz:

- Amaliy mashg'ulotlar ulushining yuqoriligi
- Mahalliy ehtiyojlardan kelib chiqqan o'quv dasturlari

- Mentorlik va konsultatsion ko'makning mavjudligi
- Bozor bilan bog'langan real loyihalar ustida ishlash

Empirik kuzatuvlar va natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki Qishloq tadbirkorlari orasida o'tkazilgan so'rovlar (2023–2024 yillar) quyidagi natijalarni ko'rsatdi:

- Treninglarda qatnashganlarning 68%i o'z biznesini boshlagan yoki kengaytirgan.
- Ayollar uchun mo'ljallangan treninglar ularning daromadini o'rtacha 25–30% oshirgan.
- Treningda ishtirok etgan yoshlarning 40%i startap tashabbuslarini amalga oshirishga harakat qilgan.

Bu natijalar treninglar qishloq aholisi iqtisodiy faolligini oshiruvchi kuchli vosita ekanini tasdiqlaydi.

Xulosa: Qishloq hududlarida tadbirkorlikni rivojlantirish ko'p omillarga bog'liq bo'lsa-da, trening va seminarlar bu jarayonning eng muhim bo'g'inlaridan biridir. Ular:

- tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantiradi;
- yoshlar va ayollar bandligini oshiradi;
- kichik biznesning kengayishi uchun zamin yaratadi;
- innovatsion fikrlash va bozor talablariga moslashishni kuchaytiradi.

Shu bois qishloq hududlarida treninglar tizimini kengaytirish, sifatini oshirish, amaliy modullar ulushini ko'paytirish O'zbekistonning barqaror iqtisodiy rivojlanishida muhim vazifa sifatida qaralishi lozim.

REFERENCES

1. Karimova, N. Qishloq hududlarida tadbirkorlikni rivojlantirishda amaliy treninglarning roli. Toshkent: "Iqtisodiyot va Ta'lim" jurnali. 2023. T., B.12
2. Saidov, I. (2022). Tadbirkorlik kompetensiyalarining shakllanishi va rivojlanish mexanizmlari. Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
3. To'xtayev, M. (2021). Qishloq yoshlari bandligini oshirishning zamonaviy yondashuvlari. Jizzax: "Ijtimoiy-Iqtisodiy Tadqiqotlar".
4. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi (2023). Qishloq joylarda tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha yillik hisobot.
5. Rural Entrepreneurship Development Report (2024). UNDP Uzbekistan.